

vico se sme očitati lehkomišljenost, ako se tako računa, kakor je to vlani dr. Menger sam priporočal? (Prav dobro! na desnici.)

Prosim pa tudi, da ne pozabite, kar je vlani v isti razpravi rekel Vaš najtreznejši računar.

Jako visoko čislam finančno nadarjenost gospoda poslanca pl. Plenerja, toda glejte, v svojem izvrstnem govoru povodom špiritne razprave je računal govoreč o vplivanju zvišanega davka na ceno vedno le z višjim davčnim postavkom, jasen dokaz za njegovo domnevanje, da kontigent ne bo samo dosegel, marveč celo prekoračil 997.450 hektolitrov.

Proračunski odsek pa ni predlagal, naj se vsprejme celi kontingent, marveč za 70.000 hektolitrov manjša poraba, in vendar mu očita, da optimistično sestavlja in lepša proračun.

Druga točka, katero je grajal gospod poslanec dr. Menger, zadeva pivo. Priznavam, da se je zadnja leta zelo preminjal pivni davek; naglašam pa vendar, da je bil od leta 1881 naprej vspeh vedno boljši od proračuna. To se razvida iz računskih zaključkov. Akoravno ne tajim, da so bili nekateri ugovori opravičeni, kot podraženje hmela in ječmena, velike zaloge itd., pomisliti je pa vendar treba, da bodeta na porabo piva vplivali dve okoliščini, eno je že g. poslanec Menger navedel, akoravno je ne odobrava, to je namreč večja poraba piva, ker se je podražilo žganje. Menim, da se sme ž njo računati, in to je očito tudi storil lansko leto, ko je hotel večji dohodek pivnega davka razdeliti na posamezne dežele. Potem pa prosim uvaževati, da vsled trtne uši nazaduje tudi vinarstvo, da se jako hitro širi opustoševanje po trtni uši, in da bo to provzročilo zopet višjo porabo piva. Jaz za svoj del menim, da se pri določevanju pivno-lavčnega dohodka nikakor ni postopalo preoptimistično.

Ena točka pa se ni zavračala, akoravno jo je zvišal proračunski odsek. Proračunski odsek je namreč pri porabnini mineralnega olja vsprejel namestu vladne številke 3.500.000 gld. višjo s 3.800.000 gld., in glejte, te točke tudi nasprotna stranka visoke zbornice ni grajala, in to, kakor sem prepričan, iz jako dobrega vzroka.

(Dalje prihodnjič.)

Naši dopisi.

Iz Ljubljane. — Državni zbor. Za zadnji list došel je z Dunaja „Novicam“ brzjav, kateri je pohvalno označil govor poslanca Šukljeja s prejšnjega dne, v katerem je s posebno spretnostjo pobijal dveurni govor koroškega poslanca Dumreicher-ja, ki se je bavil zgolj s slovenskimi zadevami, in pa znani govor Gregerjev. Da se ta razprava prav ceni, treba je vedeti, da Dumreicher med levičarji in pa v njihovem časništvu velja

za šolskega strokovnjaka prve vrste, ki si dela nado, morebiti enkrat pod levičarskim ministerstvom zasesti stol naučnega ministra, ker je bil že dalj časa višji uradnik v naučnem ministerstvu. Vrh tega je Dumreicher svoj letošnji šolski govor sestavil s posebno marljivostjo in spretnostjo. Kazal je, kako v vseh zadevah napreduje slovenščina na škodo nemščine, kako razpadajo stebri nemškega mosta do morja jadranskega, kako je prispelo slovensko rovanje po srečno priborjeni Kranjski preko Štajerske na Koroško in Primorsko, kako stopajo na mesta prejšnjih nemških sedaj slovenski zastopi, uradniki in dostojanstveniki in mignil je konečno bolj rahlo — da pa to vse ni na korist Avstriji in njene dinastije, temveč na korist — slovanstva. Vendar pa očita Slovincem, da se jih ne prijema ne nemška ne italijanska omika, da pismene slovenščine ne umejo ne Kranjci, ne Štajerci in ne koroški Slovenci. Tudi novoimenovani šolski nadzorniki mu niso bili po volji, najmanj pa vrednik „Ljubljanskega Zvona“, tudi to mu ni prav, da kmetijski sinovi hodijo v višje šole. — Vkljub tolikih obtožb, tolikega natolcevanja, pa je videti tudi iz tega govora popolna obupnost, in modro je bilo in za naše slovenske zadeve velike važnosti, da je v šolskih stvareh izvežban poslanec Šuklje v izredno srečnem govoru s krepko roko segel po najdaljših šibah, katere je Dumreicher namakal za Slovence, te šibe je Šuklje obrnil in napadnika z njimi našvilgal tako brezusmiljeno, da si bode to zapomnil za vse svoje dni.

Konečno privoščil si je tudi mladočeha Gregerja; potem pa je načrtal točke, po katerih je vsikakor želeli premembe ljudsko-šolskega zakona. Pri srednjih šolah oglasil se je zopet zoper utrakvistične in za slovenske paralelke na gimnazijah g. dr. vitez Tonkli enako glede Štajerske kot Primorske, minulo soboto pa je g. kanonik Klun zopet temeljito govoril o slovenskem ljudskem šolstvu in je pri tej priliki zopet z veliko spretnostjo zavračal napade grof Wurmbbrand-ove, v katerih je ta celo pastirske liste zlorabil v podkopavanje zvestobe Slovencev.

— Slovenci so na dnevnem redu. Obilna in silovita vdeležba slovenskih poslancev pri letošnji budgetni razpravi, položila je poročevalcu tega oddelka državnega proračuna, podpredsedniku zbornice dr. Zeithamer-ua na jezik besede, da so letos Slovenci na dnevnem redu, da je prav tako in da jim je to v čast, da odločno zahtevajo za svoj narod ustavne pravice v povzdigo omike slovenskega ljudstva.

— Službovnik nemško-slovenski za c. kr. vojsko, prvi del, — v slovenščino predstavil A. Comel pl. Sočebčan c. kr. major v pokoju, imenuje se ravnokar v drugem natisu na svetlo prišla prav lična knjiga, obsegajoča 144 strani. Dandanes, ko je že tako rekoč vsak zdrav možak vojak, se ta knjiga toliko bolj priporoča sama po sebi, ker slovensko razumništvo naše vojne sme zahtevati, da se tudi med vojaki ne pači več slovenščina, in ker je cena lični knjigi stavljena nizko na 80 kr.

— **Kranjska hranilnica** sklenila je dne 28. marca pri svojem občnem zboru za različne dobrodelne namene razdeliti 24 370 goldinarjev, razun tega pa za premeščenje deželne bolnišnice v Ljubljani iz mesta ven, 60.000 goldinarjev, za zgradbo hiše filharmoničnega društva pa 20.000 gl.

— **Nakup žrebcev.** C. kr. poljedelsko ministerstvo vabi domače konjerejce v teku meseca aprila ministerstvu naznaniti žrebce, katere imajo na prodaj, ker se namerava, kolikor moč žrebcev, katere potrebuje državno žrebčarstvo, nakupiti doma v državi. Oglašene žrebce bode državni odposlanec gledal in povoljne vpisal, ki se bodo potem na jesen kolikor treba nakupili.

— **Konstitucionalno društvo** v Ljubljani sklenilo je pokojnemu Deschmannu postaviti nagrobni spominek, dalje poslancu baronu Dumreicher-ju za resnično in krepko zagovarjanje Nemcev na Kranjskem v državnem zboru, izreči zahvalo. — „Laibacher Zeitung“ pa je imela in izvršila jako srečno misel resnicoljubnost Dumreicherjevo tukaj razsvitliti z vsem govorom poslanca Šuklje-ja. Sedaj pa pošteni Nemci, kjer koli bivajoči, lahko sodijo sami, da krivične pravde še toliko jezičen doktor ne more pripravdati pri razumnih in pravičnih sodnikih.

— **Gospod Aleks Hudovernik** imenovan je za c. kr. notarja v Kranjski Gori.

— **Novomeška občina** namerava ustanoviti v tamošnji prejšnji vojašnici javno bolnico. Gotova dobrota za dolenske okraje!

— **Vabilo.** Prvi občni zbor za osnovanje društva „Amaterjev — fotografov“ v Ljubljani se bode vršil dne 3. aprila zvečer ob 6. uri v pisarni c. kr. strokovne šole za lesno industrijo (Virantova hiša, Zvezdarske ulice, I. nadst.)

Dnevni red: 1. Razgovor o pravilih; 2. Volitev začasnega odbora.

Pristop ima vsak prijatelj fotografije, izimši fotografov po poklicu. Prov. odbor.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Po sedanjih določbah ima se cesar s svojim dvorom dne 10. t. m. nazaj na Dunaj vrniti. Cesarica poda se zavolj oslabiljenega zdravja v Wiesbaden. Državni zbor dokončal je minulo soboto večer državni proračun naučnega ministerstva z zadnjo točko „ljudske šole“, pri kateri je večina govornikov govorila o verski šoli. Dvorni svetovalec Exner je na to struno brenkal že pri obrtnih šolah. Prvi protigovornik pri naslovu „ljudske šole“ bil je štajerski deželni glavar grof Wurmbbrand, čegar govor je bil izraz čudnega dvodušja: namreč protivernega liberalizma in pa verskega katolicizma.

Govornik navedel je vse pastirske liste, vsem narodom in strankam v Avstriji odrekaval je zmožnost, izvrševati načela katoliške cerkve, razun nemško-liberalne stranke.

Poslušalci sami niso bili na jasnim, kaj je govornik sam smatral za resnobo, kaj za ironijo ali pa šalo in konec govora bil je mrzel in tih. Sicer zelo spretnemu govorniku ni čestital in ne ploskal nihče, sploh pa se je sodilo da je Wurmbbrand s svojim govorom pomnožil verski šoli nasprotne stranke za eno, pa brez nade in menda tudi brez namena, pridobiti si pristašev. Grof Wurmbbrand je v drugič oženjen s strogo katoliško gospo.

Drugi dan v soboto jutro odgovarjal je kanonik g. Klun grofu Wurmbbrandu, potem pa je zopet krepko in spretno segal po koroških šolskih razmerah. Glavni protigovornik bil je dr. Eduard Suess, ki je pred nekoliko dnevi odložil svoj vseučilišni rektorat, ter je po židovskih časnikih dal razglašati, da je to storil z namenom, da more bolj neodvisno nasprotovati naučnemu ministru v vprašanji verske ljudske šole. Potem so poročali časniki, da se je Suess „veliki“, podal na rodbinski dom svojih dedov in konečno je državni zbor zopet čul ginljivo šepetanje najbolj slavljenega gledališkega svojega govornika. Hudobni glasovi sicer trdijo, da se vsa ta komedija snuje z namenom, da bi Suess s tem korakom liberalni stranki v Leopoldovem predmestju pri prihodnjih deželnozborskih volitvah omogočil zmago nasproti sedaj tako zmagoviti protisemitični stranki.

Suess je tedaj sladkim glasom prepeval blagre liberalizma. Glavni govornik zagovornikov, tirolec dr. Katrein, odgovarjal mu je brez ovinkov in brez lepote krepko, odločno in uspešno. Katrein segal je že kot poročevalec proračuna ministerstva notranjih zadev, s posebno spretnostjo v razpravo, ta dan pa si je delil lavorike s kanonikom Klunam.

V ponedeljek pričela se je razprava proračuna finančnega ministerstva in nekateri menijo glede na skoraj vsakdanje večerne seje, da se s koncem tega tedna dožene budgetna razprava; previdnejši računarji dvomijo, da bi bilo to mogoče.

Žitna cena

v Ljubljani 23. marcija 1889.

Hektoliter: pšenice domače 5 gold. 34 kr. — banaške 6 gold. 80 kr. — turšice 5 gold. 30 kr. — soršice 5 gold. 80 kr. — rži 4 gold. 50 kr. — ječmena 4 gold. 33 kr. — ovsa 3 gold. — kr. — ajde 4 gold. 33 kr. — ovsa 2 gold. 44 kr. — Krompir 2 gold. 41 kr. 100 kilogramov.

V Kranji 11. marcija.

Hektoliter: Pšenica 6 gold. 18 kr. — Rž 4 gold. 55 kr. — Oves 2 gold. 60 kr. — Turšica 4 gold. 54 kr. — Ječmen 1 gold. 22 kr. — Ajda 4 gold. 22 kr. — Slama 100 kilogr. 1 gold. 60 kr. — Seno 2 gold. — kr. — Špeh 1 kilogr. 44 kr.